

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa

(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang

Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm

Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu

Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 18

QUYỂN THỨ 444

HỘI THỨ HAI

Phẩm

THÀNH XONG

Thứ 48

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu vì việc lớn nên xuất hiện thế gian. Vì việc chẳng thể nghĩ bàn nên xuất hiện thế gian. Vì việc chẳng thể cân lường nên xuất hiện thế gian. Vì việc không số lượng nên xuất hiện thế gian. Vì việc không ngang ngang nên xuất hiện thế gian?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu vì việc lớn nên xuất hiện thế gian. Cho đến vì việc không ngang ngang nên xuất hiện thế gian. Vì có

**sao? Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng thành
xong Bồ thí Ba-la-mật-đa. Cũng năng thành xong
Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-
la-mật-đa.**

**Năng thành xong nội không; cũng năng thành
xong ngoại không, nội ngoại không, không không,
đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi
không, tất cánh không, vô tế không, tán vô tán
không, bốn tánh không, tự cộng tướng không, nhất
thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh
không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không.**

**Năng thành xong chơn như; cũng năng thành
xong pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất
biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp
định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi
giới.**

**Năng thành xong khổ thánh đế, cũng năng
thành xong tập diệt đạo thánh đế. Năng thành xong
bốn tĩnh lự; cũng năng thành xong bốn vô lượng,
bốn vô sắc định. Năng thành xong tám giải thoát;
cũng năng thành xong tám thắng xứ, chín thứ đệ
định, mười biến xứ.**

**Năng thành xong bốn niệm trụ; cũng năng
thành xong bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn,
năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Năng**

thành xong không giải thoát môn; cũng năng thành xong vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Năng thành xong Tam thừa thập địa, cũng năng thành xong Bồ-tát thập địa. Năng thành xong năm nhãn, cũng năng thành xong sáu thần thông.

Năng thành xong Như Lai mười lực, cũng năng thành xong bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Năng thành xong ba mươi hai tướng Đại sĩ, cũng năng thành xong tám mươi tùy hảo. Năng thành xong pháp vô vong thất, cũng năng thành xong tánh hằng trụ xả. Năng thành xong tất cả đà-la-ni môn, cũng năng thành xong tất cả tam-ma-địa môn.

Năng thành xong quả Dự lưu, cũng năng thành xong quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề. Năng thành xong tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, cũng năng thành xong chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Năng thành xong nhất thiết trí; cũng năng thành xong đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Thiện Hiện! Như Sát-đế-lợi quán đỉnh đại vương, uy tức tự tại, hàng phục tất cả, đem các quốc sự giao phó Đại thần, ngồi sững vô vi, yên ổn vui khoái. Như Lai cũng thế, là Đại pháp vương uy đức tự tại, uốn dẹp tất cả, đem pháp Thanh văn, hoặc pháp Độc giác, hoặc pháp Bồ-tát, hoặc pháp chư Phật thấy đều giao phó Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẩm

sâu. Do đây Bát-nhã Ba-la-mật-đa đều năng thành xong tất cả sự nghiệp.

Vậy nên, Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu vì việc lớn nên xuất hiện thế gian. Cho đến vì việc không ngang ngang nên xuất hiện thế gian.

Lại nữa, Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu đối sắc không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối thọ tưởng hành thức không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối nhãn xứ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối nhĩ tỷ thiết thân ý xứ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối sắc xứ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối thanh hương vị xúc pháp xứ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối nhãn giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối nhĩ tỷ thiết thân ý giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối sắc giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối thanh

hương vị xúc pháp giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối nhãn thức giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối nhãn xúc không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối nhĩ tỷ thiết thân ý xúc không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối địa giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối thủy hỏa phong không thức giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đối vô minh không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh lão tử sầu thán khổ ưu não không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi Bồ thí Ba-la-mật-đa không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Cho đến đôi Bát-nhã Ba-la-mật-đa không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi nội không không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Cho đến đôi vô tánh tự tánh không không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi chơn như không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Cho đến đôi bất khả tư nghì giới không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi khổ thánh đế không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi tập diệt đạo thánh đế không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi bốn tinh lự không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi bốn vô lượng, bốn vô sắc định không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi tám giải thoát không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi bốn niệm trụ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Cho đến đôi tám thánh đạo chi không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi không giải thoát môn không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi vô tướng, vô nguyện giải thoát môn không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi Tam thừa thập địa không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi Bồ-tát thập địa không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi năm nhãn không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi sáu thần thông không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi Như Lai mười lực không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Cho đến đôi mười tám pháp Phật bất cộng không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi ba mươi hai tướng Đại sĩ không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi tám mươi tùy hảo không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi pháp vô vong thất không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi tánh hằng trụ xả không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi tất cả đà-la-ni môn không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đôi tất cả tam-ma-địa môn không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi quả Dự lưu không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Cho đến đối Độc giác Bồ-đề không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Đôi nhất thiết trí không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc. Đối đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Sao là Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như thế đối sắc không lấy không chấp, đối thọ tướng hành thức cũng không lấy không chấp. Cho đến nhất thiết trí không lấy không chấp, đối đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí cũng không lấy không chấp, nên xuất hiện thế gian năng thành xong việc?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Ngươi và thấy sắc lấy được chấp được chăng? Và thấy thọ tướng hành thức lấy được chấp được chăng? Cho đến và thấy nhất thiết trí lấy được chấp được chăng? Và thấy đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí lấy được chấp được chăng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng được. Bạch Thiện Thế! Chẳng được.

Phật nói: Thiện Hiện! Hay thay, hay thay! Như vậy, như vậy. Như ngươi đã nói. Thiện Hiện! Ta cũng chẳng thấy sắc lấy được chấp được, chẳng thấy thọ tướng hành thức lấy được chấp được. Cho đến chẳng thấy nhất thiết trí lấy được chấp được, chẳng thấy đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí lấy được chấp được. Bởi chẳng thấy nên chẳng lấy, bởi chẳng lấy nên chẳng chấp.

Do nhân duyên này Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu đối sắc không lấy không chấp, đối thọ tướng

hành thức không lấy không chấp. Như vậy cho đến đối nhất thiết trí không lấy không chấp; đối đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí không lấy không chấp.

Thiện Hiện! Ta cũng chẳng thấy tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, sở hữu pháp Chánh đẳng giác, pháp Như Lai, pháp tự nhiên giác, pháp nhất thiết trí lấy được chấp được. Bởi chẳng thấy nên chẳng lấy, bởi chẳng lấy nên chẳng chấp. Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu cũng lại như vậy, đều chẳng thấy có tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, sở hữu pháp Chánh đẳng giác, pháp Như Lai, pháp tự nhiên giác, pháp nhất thiết trí lấy được, chấp được. Do nhân duyên đây không lấy không chấp.

Vậy nên, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng nên đối sắc hoặc lấy hoặc chấp, chẳng nên đối thọ tướng hành thức hoặc lấy hoặc chấp. Như vậy cho đến chẳng nên đối nhất thiết trí hoặc lấy hoặc chấp; chẳng nên đối đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí hoặc lấy hoặc chấp. Cũng chẳng nên đối tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở hữu pháp Chánh đẳng giác, pháp Như Lai, pháp tự nhiên giác, pháp nhất thiết trí hoặc lấy hoặc chấp.

Bấy giờ, chúng chư thiên cõi Dục cõi Sắc đồng thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-

đa như thể rất là thẳm sâu, khó thấy khó giác, chẳng thể tìm nghĩ, vượt cảnh tìm nghĩ, vắng lặng nhiệm màu. Kẻ rất thông huệ thẳm lặng xét kỹ mới hiểu rõ được.

Nếu các hữu tình năng sâu tin hiểu Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, phải biết kia từng cúng dường vô lượng chư Phật quá khứ; ở chỗ chư Phật, phát thệ nguyện rộng, trồng nhiều căn lành, thờ nhiều bạn lành, đã được vô lượng bạn lành nhiếp thọ, mới năng tin hiểu Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế. Nếu có được nghe Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế sanh tin hiểu sâu, phải biết loại ấy tức là Bồ-tát, quyết định được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bạch Thế Tôn! Giả sử các loại hữu tình Tam thiên đại thiên thế giới, tất cả đều thành tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác. Kia đã trọn nên hoặc trí hoặc đoạn, chẳng bằng có người một ngày đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đây nhẫn vui suy nghĩ, cân lường quan sát. Người này đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đây đã trọn nên nhẫn vui hơn kia trí đức, đoạn đức vô lượng vô biên.

Vì có sao? Vì các tùy tín hành hoặc trí hoặc đoạn, cho đến Độc giác hoặc trí hoặc đoạn đều là đã được phần ít nhẫn của các Bồ-tát Ma-ha-tát vô sanh pháp nhẫn vậy.

Bấy giờ, Phật bảo chúng chư thiên rằng: Hay thay, hay thay! Như người đã nói, các tùy tín hành hoặc tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, sở hữu trí đoạn đều là được phần ít nhân của các Bồ-tát Ma-ha-tát vô sanh pháp nhân.

Thiên chúng phải biết: Nếu các thiện nam tử, thiện nữ nhân tạm nghe Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế, nghe rồi tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ diễn nói. Các thiện nam tử, thiện nữ nhân này mau ra sanh tử, chúng được Niết-bàn, trọn nên trí Như Lai Chánh Đẳng Giác, hơn các thiện nam tử, thiện nữ nhân cầu Nhị thừa, xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa học các kinh điển khác, hoặc trải một kiếp hoặc một kiếp hơn.

Sở dĩ vì sao? Với trong kinh Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu đây nói rộng tất cả thắng pháp nhiệm mầu. Các tùy tín hành, hoặc tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát đều nên đối đây tinh siêng tu học, tùy sở nguyện cầu, sở tác sự nghiệp đều mau rất ráo. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương đây học đã chứng, chính chứng, sẽ chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Khi ấy, chúng chư Thiên đồng pháp lời rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế là Đại Ba-la-mật-đa,

là chẳng thể nghĩ bàn Ba-la-mật-đa, là chẳng thể cân lường Ba-la-mật-đa, là không số lượng Ba-la-mật-đa, là không ngang ngang Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Các tùy tín hành hoặc tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác, đều đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế, tinh siêng tu học, mau ra sanh tử, chứng cõi Vô dư y Niết-bàn. Tất cả chúng Bồ-tát Ma-ha-tát đều đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế tinh siêng tu học, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vào cõi Vô dư y Niết-bàn.

Bạch Thế Tôn! Tuy các Thanh văn Độc giác Bồ-tát đều nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế tinh siêng tu học, sở tác sự nghiệp mỗi được rớt ráo; mà Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây không thêm không bớt.

Bấy giờ, chúng chư thiên cõi Dục, cõi Sắc nói lời này rồi vui mừng nhảy nhót, đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây rất sanh tin muốn; đánh lễ chân Phật, quanh hũu ba vòng, từ Phật về cung, cách hội chưa xa cùng lúc chẳng hiện.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế rất sanh tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ diễn

nói, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen. Bồ-tát Ma-ha-tát này chết từ chỗ nào đến sanh trong đây?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế rất sanh tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ đúng lý, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen. Thường theo Pháp sư thỉnh hỏi nghĩa thú, hoặc đi hoặc đứng hoặc ngồi hoặc nằm, không khi chút bỏ; như bò con mới sanh chẳng lìa mẹ nó. Cho đến chưa được Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu, sở hữu nghĩa thú thông lợi rất ráo, năng vì người thuyết; trọn chẳng bỏ lìa kinh điển Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế và Sư thuyết pháp.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này từ trong người chết đến sanh nơi đây. Vì có sao? Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đời trước đã nghe Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu, nghe rồi thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ đúng lý, lại năng thơ tả, các báu trau dồi. Lại đem các phẩm thượng diệu tràng hoa, hương xoa hương bột thầy, y phục, anh lạc, bảo tràng phan lọng, kỹ nhạc đèn sáng, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen. Nhờ căn lành đây lìa tám không rảnh. Từ đạo người chết sanh lại trong người, nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu rất sanh tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng,

tu tập suy nghĩ diễn nói, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vả có Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên công đức thù thắng như thế, cúng dường vâng thờ Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác phương khác. Từ chỗ kia chết đến sanh trong đây, nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế rất sanh tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ diễn nói, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, không lười nhác chảng?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Có Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên công đức thù thắng như thế, cúng dường vâng thờ Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác phương khác. Từ chỗ kia chết đến sanh trong đây, nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế rất sanh tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ diễn nói, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, tâm không lười nhác.

Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này đời trước từ chỗ vô lượng Phật phương khác, nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế rất sanh tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ diễn nói, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen,

tâm không lười nhác. Kia nhờ sức căn lành như thế, nên từ chỗ kia chết đến sanh trong đây.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát từ trời Đố-sử-đa chúng đồng phận chết đến sanh trong người. Kia cũng trọn nên công đức như thế.

Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này đời trước đã ở trời Đố-sử-đa chỗ Từ Thị Bồ-tát Ma-ha-tát thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Kia nhờ sức căn lành như thế, nên từ chỗ kia chết đến sanh trong người, nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu như thế rất sanh tin hiểu, thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ diễn nói, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, tâm không lười nhác.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, dù ở đời trước được nghe Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu, nay sanh trong người nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu như thế, nơi tâm mê mờ do dự khiếp nhược, hoặc sanh hiểu khác, khó khai ngộ được.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, dù ở đời trước nghe nội không cho đến vô tánh tự tánh không, mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe chơn như cho đến bất tư nghi giới mà chẳng

thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe khổ tập diệt đạo thánh đế mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Nay sanh trong người nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu như thế, nơi tâm mê mờ do dự khiếp nhược, hoặc sanh hiểu khác, khó khai ngộ được.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, dù ở đời trước được nghe bốn tinh lục, bốn vô lượng, bốn vô sắc định mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe Tam thừa Bồ-tát thập địa mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Nay sanh trong người nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu như thế nơi tâm mê mờ, do dự khiếp nhược, hoặc sanh hiểu khác, khó khai ngộ được.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, dù ở đời trước được nghe năm nhãn, sáu thần thông mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe Phật mười

lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng mà chẳng
thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được
nghe ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo
mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời
trước được nghe pháp vô vong thất, tánh hằng trụ
xả mà chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời
trước được nghe đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn mà
chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước
được nghe hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, chư Phật Vô
thượng Chánh đẳng Bồ-đề mà chẳng thỉnh hỏi
nghĩa thú thẳm sâu. Dù ở đời trước được nghe nhất
thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí mà
chẳng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu. Nay sanh trong
người nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu
như thế, nơi tâm mê mờ do dự khiếp nhược, hoặc
sanh hiểu khác, khó khai ngộ được.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện
nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, dù ở đời trước được nghe
Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cũng từng thỉnh hỏi nghĩa
thú thẳm sâu, hoặc trải một ngày hai ngày ba ngày
bốn ngày năm ngày, mà chẳng như thuyết tinh tiến
tu hành. Nay sanh trong người nghe thuyết Bát-nhã
Ba-la-mật-đa thẳm sâu như thế, hoặc trải một ngày
hai ngày ba ngày bốn ngày năm ngày, nơi tâm bèn
chắc không ai phá được.

Nếu là Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu đã nghe liền bèn lui mất, tâm sanh do dự. Vì có sao? Thiện Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa này nhờ ở đời trước được nghe Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cũng thỉnh hỏi nghĩa thú thẳm sâu mà chẳng như thuyết tinh tiến tu hành, nên với đời nay nếu gặp bạn lành ân cần khuyên gắng, bèn muốn nghe thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu.

Nếu không bạn lành ân cần khuyên gắng, tất đời kinh này chẳng muốn nghe thọ. Kia đời Bát-nhã Ba-la-mật-đa hoặc khi muốn nghe, hoặc khi chẳng muốn, hoặc khi bèn chắc, hoặc khi lui mất, nơi tâm dễ động, tiến thoái phi hăng, in như lông nhẹ theo gió chuyển bay. Phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, phát tới Đại thừa trải thời chưa lâu, chưa gần gũi nhiều chơn thiện tri thức, chưa cúng dường nhiều chư Phật Thế Tôn, chưa từng thọ trì đọc tụng thơ tả suy nghĩ diễn nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu.

Thiện Hiện phải biết: Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa này chưa học Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa. Chưa học nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Chưa học chơn như cho đến bất tư nghì giới. Chưa học khổ tập diệt đạo thánh đế. Chưa học bốn tĩnh lực, bốn vô

lượng, bốn vô sắc định. Chưa học tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ.

Chưa học bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Chưa học không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Chưa học Tam thừa Bồ-tát thập địa. Chưa học năm nhãn, sáu thần thông. Chưa học Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Chưa học ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo. Chưa học pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Chưa học tất cả đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Chưa học tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Chưa học chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chưa học nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Thiện Hiện phải biết: Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa này mới tới Đại thừa, đối pháp Đại thừa, thành trọn phần ít tin kính ưa muốn, chưa năng thơ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ, vì người diễn nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, nếu chẳng thơ tả thọ trì đọc tụng tu tập suy nghĩ vì người diễn nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu; nếu chẳng đem Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa nhiếp thọ hữu tình. Cho đến nếu chẳng đem nhất thiết trí,

đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí nhiếp thọ hữu tình. Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa này chẳng được Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa thủ hộ, cho đến chẳng được nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí thủ hộ.

Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa này chẳng năng tùy thuận tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa. Cho đến chẳng năng tùy thuận tu hành nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Bởi nhân duyên đây đọa bậc Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Vì có sao? Vì các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa này đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu chẳng năng thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ vì người diễn nói. Cũng chẳng năng đem Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu, nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí nhiếp thọ hữu tình.

Chẳng năng tùy thuận tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí. Chẳng được Bát-nhã Ba-la-mật-đa thủ hộ cho đến chẳng được nhất thiết tướng trí thủ hộ. Bởi nhân duyên đây đọa bậc Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

HỘI THỨ HAI

Phẩm DỰ THUYỀN THẢY

Thứ 49 -1

Phật bảo: Thiện Hiện! Ví như biển khơi cưỡi thuyền bị phá. Những người trong thuyền nếu chẳng lấy gỗ, đồ vật, dây nổi, ván tấm, thây chết làm vật nương dựa, định biết chết chìm, chẳng đến bờ kia! Nếu lấy được gỗ, đồ vật, dây nổi, ván tấm, thây chết làm vật nương dựa, phải biết loại này trọn chẳng chết chìm, yên ổn biển cả, được đến bờ kia không tổn không hại hưởng các vui khoái.

Như vậy, Thiện Hiện! Nếu các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, dù đối Đại thừa trọn nên phần ít tin kính ưa muốn, nếu chẳng thọ tả thọ trì đọc tụng, suy nghĩ tu tập vì người diễn nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu làm chỗ nương dựa, phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường suy bại, chẳng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lui vào Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Nếu các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, có đối Đại thừa trọn nên viên mãn tin kính ưa muốn, hoặc năng thọ tả thọ trì đọc tụng, tu tập suy nghĩ vì người diễn nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa làm

chỗ nương dựa, phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, trọn chẳng giữa đường lui vào Thanh văn hoặc bậc Độc giác, quyết định chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như người muốn qua đồng nội hiểm ác, nếu chẳng nhiếp thọ lương thực khí cụ, chẳng năng đạt đến cõi nước an vui được, với nơi giữa đường gặp khổ mất mạng.

Như vậy, Thiện Hiện! Nếu các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, tuy đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tiến. Nếu chẳng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu và các công đức khác, phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường suy bại, chẳng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lui vào Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Thiện Hiện phải biết: Như người muốn qua đồng nội hiểm ác, nếu năng nhiếp thọ lương thực khí cụ, tất sẽ đạt tới cõi nước an vui, trọn chẳng giữa đường gặp khổ bỏ mạng.

Như vậy, Thiện Hiện! Nếu các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, đã đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh

tiến, lại năng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu và các công đức khác. Phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, trọn chẳng giữa đường tổn hao lui bại, vượt bậc Thanh văn và bậc Độc giác, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ví như nam tử và các nữ nhân cầm đem bình đất sòng đến sông hoặc ao hoặc giếng hoặc suối hoặc mương lấy nước. Phải biết bình này chẳng lâu tan rã. Vì có sao? Vì bình này chưa nung chín, chẳng kham đựng nước, trọn quy đất vậy.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, tuy đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tiến. Nếu chẳng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, thời là xa lìa Bát-nhã, Tĩnh lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa.

Cũng lại xa lìa nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán vô tán không, bốn tánh không, tự

**cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả
đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh
tự tánh không.**

**Cũng lại xa lìa chơn như, pháp giới, pháp tánh,
bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh,
ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không
giới, bất tư nghì giới. Cũng lại xa lìa khổ tập diệt
đạo thánh đế.**

**Cũng lại xa lìa bốn tinh lục, bốn vô lượng, bốn
vô sắc định. Cũng lại xa lìa tám giải thoát, tám
thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Cũng lại
xa lìa bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc,
năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo
chi. Cũng lại xa lìa không, vô tướng, vô nguyện giải
thoát môn. Cũng lại xa lìa Bồ-tát thập địa. Cũng lại
xa lìa năm nhãn, sáu thần thông.**

**Cũng lại xa lìa Như Lai mười lực, bốn vô sở úy,
bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười
tám pháp Phật bất cộng. Cũng lại xa lìa pháp vô
vong thất, tánh hằng trụ xả. cũng lại xa lìa đà-la-ni
môn, tam-ma-địa môn. Cũng lại xa lìa thành thực
hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật. Cũng lại xa lìa nhất
thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Phải
biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa
như thế, giữa đường suy bại chẳng chứng Vô**

thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lui vào Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Thiện Hiện phải biết: Ví như nam tử hoặc các nữ nhân mang bình đã nung chín, đến sông hoặc ao hoặc giếng hoặc suối hoặc mương lấy nước. Phải biết bình này trọn chẳng tan rã. Vì có sao? Vì bình này chín tốt kham chịu đựng nước, rất bền chắc vậy.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, nếu đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tiến. Lại năng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, bền chẳng xa lìa Bát-nhã, Tĩnh lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng xa lìa nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Do nhân duyên này thường được chư Phật và chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát nhiếp thọ hộ niệm.

Phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, trọn chẳng giữa đường suy hao lui bại, vượt bậc Thanh văn và bậc Độc giác, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ví như người buôn không trí khôn khéo, thuyền ở bờ biển, sửa trị chưa xong, liền đem cửa vật an để trên thuyền, đẩy cho xuống nước, vội cho khởi hành đi. Phải biết thuyền này giữa đường hư chìm, người vật của thuyền đều tản mỗi xứ. Người buôn không trí khôn khéo như thế chết mất thân mạng và nhiều của cải.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, tuy đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tiến. Nếu chẳng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, thời là xa lìa Bát-nhã, Tĩnh lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến xa lìa nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường suy bại chết mất thân mạng và nhiều của cải. Chết thân mạng là đọa Thanh văn hoặc bậc Độc giác. Mất của cải là mất Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện phải biết: Ví như người buôn có trí khôn khéo, trước ở bờ biển sửa trị thuyền rồi, mới đẩy xuống nước, biết không kẻ hở, sau đem cửa vật tải lên mà đi. Phải biết thuyền này tốt chẳng hư chìm, người vật yên ổn, đạt đến nơi chỗ.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, nếu đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tiến. Lại năng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, bèn chẳng xa lìa Bát-nhã, Tinh lục, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Cho đến chẳng xa lìa nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Do nhân duyên đây thường được chư Phật và chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát nhiếp thọ hộ niệm.

Phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, trọn chẳng giữa đường suy hao lui bại, vượt bậc Thanh văn và bậc Độc giác, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ví như có người trăm hai chục tuổi, già cả suy yếu lại thêm nhiều bệnh, chỗ gọi bệnh gió bệnh nóng bệnh đàm, hoặc bệnh nơi tam tiêu. Nơi ý hiểu sao? Người già bệnh này, vả từ giường tòa tự dậy được chẳng? Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng được. Bạch Thiện Thệ! Chẳng được. Phật bảo: Thiện Hiện! Người này nếu có nâng đỡ đứng dậy cũng không sức đi một câu-lô-

xá, hai câu-lô-xá, ba câu-lô-xá. Sở dĩ vì sao? Vì già bệnh lắm vậy.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, dù đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tiến. Nếu chẳng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, thì là xa lìa Bát-nhã, Tĩnh lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến xa lìa nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường suy bại, chẳng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lui vào Thanh văn hoặc bậc Độc giác. Vì có sao? Vì chẳng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, lìa các công đức, chư Phật Bồ-tát chẳng hộ niệm vậy.

Thiện Hiện phải biết: Ví như có người trăm hai chục tuổi, già cả suy yếu, lại thêm nhiều bệnh là bệnh gió nóng đàm hoặc bệnh nơi tam tiêu. Người già bệnh này muốn từ giường tòa dậy qua xứ khác mà tự chẳng được. Có hai người mạnh, mỗi xóc một nách, sẽ nâng đỡ dậy mà bảo già rằng: Chớ có sợ khốn, tùy ý muốn đi. Hai người chúng tôi trọn

chẳng nói nhau, tất đến chỗ muốn, yên ổn không sao!

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, nếu đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tiến. Lại năng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, bèn chẳng xa lìa Bát-nhã, Tĩn lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng xa lìa nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Phải biết các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa như thế, trọn chẳng giữa đường suy hao lui bại, vượt bậc Thanh văn và bậc Độc giác, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì có sao? Vì năng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, đủ các công đức, chư Phật Bồ-tát chung hộ niệm vậy.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vì sao các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, bởi chẳng nhiếp thọ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu phương tiện khéo léo, lìa các công đức, lui đọa Thanh văn và bậc Độc giác, chẳng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Hay thay, hay thay! Người vì lợi vui cho các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa hỏi việc như thế. Người nay lắng nghe, sẽ vì người thuyết.

Thiện Hiện phải biết: Có các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, từ sơ phát tâm chấp ngã ngã sở tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Các thiện nam tử, thiện nữ nhân này khi tu bồ thí khởi nghĩ như vậy: Ta năng hành thí, ta thí vật đây, kia nhận ta thí. Khi tu tịnh giới khởi nghĩ như vậy: Ta năng trì giới, ta trì giới đây, ta đủ giới này. Khi tu an nhẫn, khởi nghĩ như vậy: Ta năng tu nhẫn, ta nhẫn với kia, ta đủ nhẫn này. Khi tu tinh tiến, khởi nghĩ như vậy: Ta năng tinh tiến, ta vì đây tinh tiến, ta đủ tinh tiến này. Khi tu tĩnh lự, khởi nghĩ như vậy: Ta năng tu định, ta vì đây tu định, ta đủ định này. Khi tu bát-nhã, khởi nghĩ như vậy: Ta năng tu huệ, ta vì đây tu huệ, ta đủ huệ này.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân này khi tu bồ thí chấp có bồ thí đây, bởi chấp bồ thí này, chấp bồ thí là ngã sở. Khi tu tịnh giới chấp có tịnh giới đây, bởi chấp tịnh giới này, chấp tịnh giới là ngã sở. Khi tu an nhẫn chấp có an nhẫn đây, bởi chấp an nhẫn này, chấp an nhẫn là ngã sở. Khi tu tinh tiến chấp có tinh tiến đây, bởi chấp tinh tiến này, chấp tinh tiến là ngã sở. Khi tu

tĩnh lự chấp có tĩnh lự đây, bởi chấp tĩnh lự này, chấp tĩnh lự là ngã sở. Khi tu bát-nhã chấp có bát-nhã đây, bởi chấp bát-nhã này, chấp bát-nhã là ngã sở.

Các thiện nam tử, thiện nữ nhân này chấp ngã ngã sở hằng đeo theo, nên sở hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa tăng trưởng sanh tử chẳng năng giải thoát sanh tử các khổ.

Sở dĩ vì sao? Vì trong Bồ thí Ba-la-mật-đa không phân biệt như thế khá khởi chấp đây. Cho đến trong Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng không phân biệt như thế khá khởi chấp đây. Vì có sao? Vì xa lìa bờ đây kia là tướng Bồ thí Ba-la-mật-đa, cho đến là tướng Bát-nhã Ba-la-mật-đa vậy.

Thiện Hiện phải biết: Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa đây chẳng biết tướng bờ đây bờ kia, nên chẳng năng nhiếp thọ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cho đến chẳng năng nhiếp thọ nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Do nhân duyên này các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa đây đọa bậc Thanh văn hoặc bậc Độc giác, chẳng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.